

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Diaari 7131/815/2008

LAUSUNTO YNPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA FENNOVOIMA OY:N YDINVOIMALAITOSHANKKEELLE

Yleinen avoimuus ja tiedottaminen on mielestämme asian vaatimalla tasolla. YVA-ohjelma on helposti saatavilla ja sijoitusvaihtoehdoista Pohjois-Pohjanmaan Pyhäjoella 8.1.2008 järjestetty seurantaryhmän tilaisuus oli luonteeltaan avoin ja rakentava. Pyhäjoelle on avattu tiedotusta varten toimisto, joka edesauttaa vuorovaikutusta kansalaisten kanssa.

Kuitenkin, huomaamme ristiriidan laitoksen perustietojen julkituonnissa: Lausuntopyyntöissä sanotaan hankkeen olevan yhden tai kahden kevytvesireaktorin, sähköteholtaan 1000–1800 MW:n suuruinen, kun arviointiohjelmassa ja seurantaryhmän kokouksessa käytettiin sähkötehoa 1500–2500 MW. YVA-ohjelman painetussa versiossa kohdassa 4 on asia selkeästi esitetty. Toivomme jatkossa yksityiskohtaisempaa ilmaisua voimalaitoksen mitoituksesta myös kansalaisille suunnatussa tiedottamisessa.

Voimalaitoshanke sinänsä on erittäin mittava, sisältäen joko yhden tai kaksi laitossyksikköä, sekä näiden käyttöön tulevan vähä- ja keskiaktiivisen jätteen loppusijoitustilan. Jo yksin jäähdytysvesien vaikutus edustan merialueella on huomattava. Voimalaitoksen sähkön tuotannon hyötysuhde on 37 %, lopun ollessa mereen päätyvää lämpökuomaa. näin ollen jäähdytysvesien leviämismallilaskennat ovat hyvin keskeisiä. Samoin arviot lämpökuoman hyödyntämisestä esimerkiksi kasvihuoneviljelyssä, kalankasvatuksessa tms.

Kohdassa 1.3 Sijainti ja maankäyttötarve annetaan ymmärtää, että voimalaitos on tulossa, kyseen ollessa vain sijaintipaikan valinnasta. Aikatauluarvio on mielestämme optimistinen. Mahdolliset valituskierrokset rakentamis- ja muille luville voivat viedä odotettua enemmän aikaa.

YVA-ohjelmassa tuodaan esille Kioton sopimus ja energiastrategiat. Tarkoituksena lienee luoda mielikuva ydinvoimalla tuotetun energia puhtaudesta. Polttoaineen hankintaan liittyy kuitenkin huomattavia ympäristönäkökohtia. Uraanin louhinta ja rikastus aiheuttavat suuria terveysriskejä ja ympäristön saastumista erityisesti kehitysmaissa, esimerkiksi Nigeriassa. European Strategic Energy Technology Plan (22.11.2007) liitteessä 1, kuvataan EU:n olevan uraanin suhteen täysin riippuvainen

tuotiraaka-aineesta, jonka arvioidaan riittävän 85 vuodeksi. Suomessa on lukuisia uraaniesiintymiin liittyviä valtauksia ja koeporaukset ovat käynnistymässä, mikä on nostattanut voimakasta vastustusta kansalaisissa. Näitä polttoaineen hankintaan liittyviä näkökohtia ei mielestämme saa YVA-menettelyssä ohittaa. Ohjelman kohdassa 5.4 polttoaineen hankintaan liittyvät tekijät käsitellään mielestämme ylimalkaisesti ja toivomme kattavampaa selvitystä polttoaineen saatavuudesta ja kuljetuksesta voimalaitokselle.

Voimalaitosjätteiden käsittely on ydinenergialain ja -asetuksen mukaista toimintaa. Posiva Oy:n suunnitelma käytetyn polttoaineen loppusijoittamisen aloittamisesta Olkiluodossa sijaitsevaan ONKALOon on kattava. Yhteistyö Fennovoiman ja Posivan kanssa sen sijaan ei ole yksiselitteistä, mihin toivomme jo YVA-menettelyn aikana otettavan selkeästi kantaa.

Kohdassa 5.7. kuvataan muita päästöjä, esimerkkinä dieselgeneraattorin typenoksidi-, rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöjä. Toivomme YVA-menettelyssä huomioitavan myös näiden päästöjen katalyyttiset puhdistusmahdollisuudet, joihin on tarvittava teknologia olemassa.

Aluetalouteen ja työllisyyteen kohdistuvien vaikutusten arviointi on mielestämme hyvin keskeinen. Samoin psyykkiset tekijät, esimerkiksi kansalaisvastustus ja uhkakuvien huomioiminen. Asukaskyselyyn tulee mielestämme suhtautua erityisellä vakavuudella.

Arviointiohjelman kohdissa 7.2 ja 7.3.7 esitetään suunnitelma siitä, miten ja miltä osin arvioidaan laitoksen rakentamisen aikaisia ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia aluerakenteeseen ja -talouteen sekä työllisyyteen. Näissä kohdissa tulisi ottaa arviointiin mukaan vaikutukset lähialueen kuntien ja taajamien palveluiden, asumisen kustannustason sekä yleisten elinkustannusten kysyntäpohjaiseen kasvuun. Samoin arviointiohjelman suunnitelmaan tulisi sisällyttää kohta, missä arvioidaan laitoksen rakentamisaikaisia vaikutuksia rakennustoimialan kysyntätilanteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan suoraan suhdannevaikutukseen. Hankkeella on erittäin suuri kysyntävaikutus rakentamiseen valmistauduttaessa sekä rakennusvaiheen kestäessä koko talousalueen suunnittelu-, urakointi-, valvonta-, rakennuttamispalveluihin sekä rakennusosa- ja rakennusmateriaaliteollisuuteen. Lisäksi erikseen arvioitava kohta arviointiohjelmassa tulisi olla myös edellisiin vaikutuksiin viitaten kotimaisuusasteen arviointi mahdollisen voimalaitostyömaan realisoituessa käytettävien urakoitsijoiden, laite- ja materiaalityöntekijöiden sekä muiden oleellisten tahojen osalta.

Hankkeen edellyttämät lupamenettelyt voidaan käynnistää vasta ympäristövaikutusten arviointimenettelyn päätyttyä, kuten kappaleessa kaksi esille tuodaan. Viimeaikaisessa julkisessa keskustelussa tätä ei kuitenkaan ole huomioitu, mihin toivomme otettavan kantaa työ- ja elinkeinoministeriöstä ja korostettavan YVA-lain 468/1994 edellyttämää portaittaista menettelytapaa. Muutoin ympäristövaikutusten arviointi uhkaa jäädä vain muodollisuudeksi.

Johtaja

Leila Helaakoski

Teknologia-asiantuntija

Ritva Heikkinen

Teknologia-asiantuntija

Marko Kivimäki

TIEDOKSI

Kirjaamo